

I . V . N

Vereniging voor natuur en milieueducatie

De Wielewaal

(volgnr. 10)

Afd. Leek/Nietap

Jaargang 6, april 2006

Losse nummers € 1,00

I.V.N. – afdeling Leek / Nietap

Het IVN, Vereniging voor natuur- en milieueducatie, is een vereniging van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en betere kwaliteit van het milieu. Verspreid over Nederland heeft het IVN 178 afdelingen. Meer dan 16.000 leden zetten zich actief in voor natuur en milieu door middel van allerlei voorlichtende en educatieve activiteiten.

Samenstelling bestuur:

Voorzitter:	vacant	Lid:	Herman de Heer
Secretaris:	Herman de Meijer	Lid:	Laus Paagman
Penningmeester:	Kees Nagelmaeker	Lid:	Ine Lagerwerf
		Lid	vacant

Werkgroepen: Vogelwerkgroep i.o. Coörd. W. Hovinga, tel.: 516683

Redactieadres afdelingsblad en secretariaat: 't Kaarnhuus 24
9356 EK Tolbert
tel. : (0594) 51 77 94 (na 19.00 h.)

Sluitingsdatum kopij volgend blad (verschijnt eind oktober 2006):
30 september 2006

Redactie: Willem Hovinga, e-mail: w.hovinga@home.nl
Herman de Meijer, e-mail: meysie@home.nl of ivnleek@home.nl

Contributie:

De leden van IVN-afd. Leek / Nietap betalen minimaal € 16,00,
gezinsleden minimaal € 3,00 en donateurs minimaal € 7,00 per jaar.

Ledenadministratie:

Nieuwe lidmaatschappen, verhuizingen, opzeggingen en overschrijvingen kunnen worden gemeld bij het afdelingssecretariaat. Opzeggingen en overschrijvingen vinden uitsluitend plaats per 1 januari van het navolgende jaar.

Omslag: Ontwerp door Willem Hovinga
Druk: Drukkerij “De Zijlen”

Inhoud:

<u>I.V.N.- afdeling Leek / Nietap</u>	pg. 1
Samenstelling bestuur	pg. 1
Algemene informatie	pg. 1
Redactieadres en secretariaat	pg. 1
<u>Inhoud</u>	pg. 2
<u>Van de secretaris</u>	pg. 3
<u>Paddestoelenexcursie, 15 oktober 2005</u>	pg. 5
<u>Excursie naar bergboezem Lettelbert, 28 januari 2006</u>	pg. 7
<u>Fotoverslag slootjesexcursie, 22 april 2006</u>	pg. 8
<u>Koolmezen hollen achter lente aan</u>	pg. 10
<u>Ontdekking Vogellijm – <i>Viscum album</i></u>	pg. 11
<u>ACTIVITEITEN</u>	
Van mei tot en met december 2006	pg. 14
-Libellencursus; 3, 17 en 31 mei	pg. 14
-Borkener Paradijs, 14 mei	pg. 14
-Informatieavond Prov. Natuurgidsencursus, 18 mei	pg. 15
-Weidevogels rondom het Leekstermeer, 25 mei	pg. 15
-Nachtvlinderavond, 26 mei	pg. 16
-Veldexcursie libellen / vlinders, 27 mei	pg. 16
-Natuurwandeling Sintmaheerdt, 7 juni	pg. 16
-Provinciale IVN-dag in Noord Groningen, 17 juni	pg. 17
-Vaarexcursie Naardermeer, 24 juni	pg. 17
-Fietstocht, 9 juli	pg. 17
-Groene maand september	pg. 18
-Vleermuizen op Nienoord, 16 september	pg. 18
-Bezoek bedrijf J. Woltema in Niebert, 7 oktober	pg. 18
-Paddestoelenexcursie, -- oktober	pg. 19
-Landelijke natuurwerkdag, 4 november	pg. 19
-Landelijke IVN-dag in Burger's Zoo	pg. 19
-Snertwandeling, 27 december	pg. 19
<u>Natuurgidsencursus Groningen 2006-2008</u>	pg. 20
<u>IVN-expositie in Nienoord InformatieCentrum</u>	pg. 24
<u>De Weerribben, "www weer, wied en water.nl"</u>	pg. 25
<u>AGENDA samenvatting</u>	pg. 30

Van de secretaris

Het is weer zover, de tweede helft april brengt u een verse “Wielewaal”. Wellicht dat met het verschijnen van ons afdelingsblad nu ook het voorjaar echt op gang wil komen.

Helaas moet ik beginnen met een triest bericht. Op 18 maart is ons lid Marten Tacoma overleden. Hij was al lang lid van onze afdeling, zelfs zo lang dat hij als enige geen jaartal van aanmelding voor zijn lidmaatschapsnummer had staan.

Zelf herinner ik me hem van een bezoek dat we enkele jaren geleden aan de Floriade in Zoetermeer brachten. Wellicht herinnert u hem zich wel als de ‘Graaf van Nienoord’, zeker als u de afgelopen jaren kinderen in groep 6 van een basisschool in Leek had.

Naast dit trieste bericht kan ik u ook goed nieuws uit de afdeling melden. In de drieëneenhalve maand die het jaar nu oud is heeft de afdeling een ledengroei meegemaakt van 16 nieuwe leden. De vogelcursus die, op één excursie na, bijna is afgelopen heeft ons 10 nieuwe leden gebracht. De andere zes zijn op verschillende manieren met ons in contact gebracht. Het lijkt erop dat we na jaren van consistent doorwerken aan onze bekendheid, door middel van activiteiten, in 2006 mogen oogsten. Echter; nieuwe leden verkrijgen is tot daar aan toe, deze ook behouden is een zaak waar aan gewerkt moet worden.

Als afdelingsbestuur proberen we dat onder andere door u een veelheid aan activiteiten aan te bieden in de hoop dat er voor ieder wat bij zit. In het activiteitenoverzicht ziet u wat we voor u in petto hebben.

Dit keer ook extra aandacht voor jongeren via een artikel over de IVN-Zomerweek. Wellicht iets voor uw kinderen?

En voor wie nog niet uitgestudeerd is, een hopelijk inspirerende oproep om u op te geven voor een Provinciaal georganiseerde Natuurgidsencursus.

Indien u zelf waardevolle ideeën hebt, schroom niet het bestuur daarvan op de hoogte te stellen zodat we daar een volgende keer rekening mee kunnen houden.

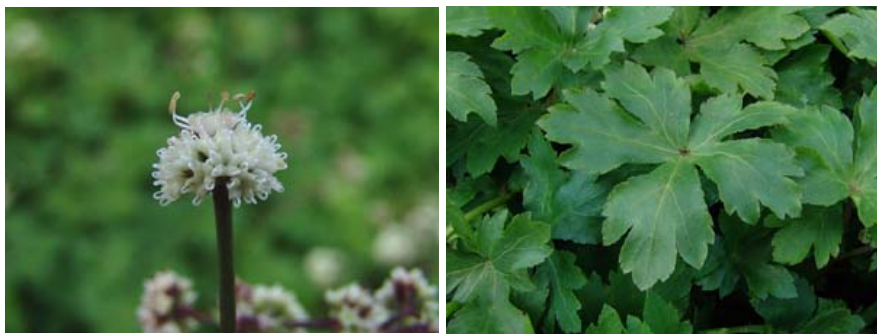
Tijdens de jaarvergadering op 4 april namen we afscheid van dhr. Albert Wemmenhove als voorzitter. Voorlopig gaat het bestuur zonder voorzitter verder. Gelukkig zijn we met het feit dat mw. Ine Lagerwerf het bestuur komt versterken.

Binnen het bestuur zijn nog twee plaatsen vacant. Heeft u wel eens overwogen of dit misschien iets voor u is? Kom dan gerust eens in de bestuurlijke keuken kijken. Loop eventueel een tijdje mee en ervaar aan den lijve of het iets voor u is. U bent in ieder geval van harte uitgenodigd.

Zoals u van ons gewend bent vindt u in deze “Wielewaal”, naast het activiteitenoverzicht, een aantal verslagen van eerder georganiseerde activiteiten. En daarbij ook enkele artikeltjes rondom actuele thema’s. De koolmees die steeds meer moeite heeft met het volgen van het vervroegde voorjaar, de recent ontdekte Maretak, de IVN-hoek in het Nienoord InformatieCentrum.

Ik hoop dat u weer veel genoeg beleeft aan deze uitgave en ik reken ook het komende halfjaar weer op een vruchtbare samenwerking op het gebied van excursies en andere activiteiten.

Herman de Meijer

Heelkruid (Sanicula europaea) voorkomend in het Nietapster Natuurschoonbos

Paddestoelenexcursie, 15 oktober 2005

Zaterdagochtend 15 oktober. Het is al wekenlang droog en juist nu organiseert onze afdeling een paddestoelenexcursie. Niet de meest ideale omstandigheden zou je zo denken. Toch neemt gids Theo Nijssen ons, 14 geïnteresseerden waaronder drie kinderen, welgemoed mee op pad in het Natuurschoonbos te Nietap. De navolgende zwammen kwamen we tegen.

Vanaf parkeerplaats naar boom met houtskoolkorstzwam

Grote molenaar (bij bankje naast hertenkamp) (ruikt naar meel)

Een vaalhoed (deze soort is ondanks de droogte massaal aanwezig in het gehele gebied)

Een vezelkop

Eekhoortjesbrood met zijn bekende brede stam

Zwavelkopje

Radijsvaalhoed (ruikt naar radijs)

Beukenrussula (onder beuk)(bij russulas's is de steel erg broos, breekt als krijtje)

Helmmycena

Krulzoom (omgeslagen rand, erg veel op slootbodem aanwezig)

Stevige braakrussula

Grijsgroene melkzwam

Stinkzwam

Roodbruine slanke amaniet

Aardappelbovist

Bittere kaaszwam

Houtskoolkorstzwam (in boom)

Langs halfverharde weg

Geschubde inktzwam (rijke bodems)

Papilmycena

Graspad met beuken naar pingo

Witte koraalzwam

Rodekoolzwam = amethistzwam

Fopzwam (lijkt op vorige, maar dan roze)

Prachtvlamhoed

Groezelige satijnzwam

Elfenbankje

Roodstelige fluweelboleet (een variëteit met bruine hoed)

Bij pingo

Gele berkenrussula

Dikvoethoningzwam

Elzensompzwammetje (niet aan publiek getoond)(in natte grond rondom els)

Terug in bos via vijver

Parelamaniet

Gele knolamaniet

Kopergroenzwam (in varens onder lariks)

Berijpte russula

Glimmerinktwam (niet aan publiek getoond)(in bundel achter loofhoutstronk)

32 Stuks paddestoelen is in het paddestoelenseizoen niet echt veel. Toch was het, gezien de omstandigheden, zeer de moeite waard.

In de sloten kwamen we heel veel krulzoom tegen, hier was dus een uitgebreide zwamvlok in de aarde aanwezig.

In de Midlands in Engeland bestaan nog ongestoorde stukken grond met zeer uitgestrekte zwamvlokken. Daar bestaan heksenkring met een diameter van ca. 800 meter!!

Kopergroenzwam

Herman de Meijer

Excursie naar bergboezem Lettelbert, 28 januari 2006

Op zaterdagochtend 28 januari 2006 vond met ongeveer 15 deelnemers een excursie rondom de Lettelberter Bergboezem plaats. Gids op deze heldere, vrieskoude (- 6°C), ochtend was dhr. Anne Zwart, goed bekend met dit moerasige veengebied. Jarenlang was dit een landbouwpolder met open grasland, waarin koeien en schapen graasden. In verband met het voortdurend op de loer liggende gevaar van wateroverlast in deze streek, is het weiland in het jaar 2000 veranderd in een waterbergingsgebied. Het gebied is in beheer bij het Waterschap. Al heel snel na de aanleg trok dit nu waterrijke veenmoerasgebied vogels aan. Inmiddels zijn vrijwel alle in onze streek voorkomende wad-, water- en weidevogels hier al wel gespot, met als hoogtepunten: roodkeelduiker, zilverreiger, lepelaar, casarca, nonnetje, krombekstrandloper, kemphaan, kluut, ijsvogel, en grote gele kwikstaart. Soms gaat het om een eenling, soms ook om grote overwinterende groepen vogels. Helaas maakte de vorst van de afgelopen dagen dat de meeste vogels zuidwaarts zijn getrokken. Het open water is vrijwel volledig dichtgevroren, er wordt zelf voorzichtig door een enkele waaghals geschaatst. We zagen bij de schaars aanwezige wakken een groep meerkoeten en een tweetal zwanen. Verder zagen we nog een groepje kramsvogels in het weiland, enkele buizerds en een paar torenvalkjes, één wulp, en een groepje graspiepers. Een viertal reeën en twee hazen laten zich eveneens zien. Uit rapportages weten we dat in het water o.a. al Heidekikkers, de Grote modderkruiper en de Amerikaanse

Het Nonnetje hebben we niet gezien

rivierkreeft zijn aangetroffen. Ondanks de tegenvallende aantallen vogels die we zagen, want daar kwamen we eigenlijk voor, was het wel een heel plezierige wandeling. En de spreekwoordelijke frisse neus hebben we die ochtend zeker gehaald.

Herman de Meijer

Fotoverslag slootjeseexcursie, 22 april 2006

Koolmezen hollen achter lente aan

De lente begint gemiddeld steeds vroeger, de rupsen kruipen eerder uit hun ei maar de vogels niet. Althans, koolmezen hebben het daar moeilijk mee. Ze hoeven toch niet? Wel waar, ze moeten, want anders zijn die rupsen zich al aan het verpoppen als de mezenkuikens op hun hongerigst zijn. En dan weten koolmezen minder jongen groot te brengen. Van bonte vliegenvangers was al bekend dat ze te kampen hebben met het steeds vroegere broedseizoen. Die komen uit Afrika, waar ze niet kunnen ruiken wanneer het Europese lenteleven losbarst. Ze komen dus eind april hier en belanden in een steeds verder gevorderd broedseizoen. Maar koolmezen overwinteren hier en kunnen zich beter aanpassen, zou je denken. Dat is ook wel zo, maar hun aanpassing gaat te langzaam. Dat blijkt uit onderzoek van de Duitse bioloog Phillip Gienapp van het Nederlands Instituut voor Ecologie in Heteren, die vrijdag 21 oktober 2005 in Groningen op onderzoek naar koolmezen promoveerde. Gienapp en zijn collega's haalden daar het prestigieuze wetenschappelijke tijdschrift Science mee. De rupsen zijn er nu twee weken eerder dan een kwart eeuw geleden, terwijl de mezen hun eileg met gemiddeld drie dagen hebben vervroegd. Dat schiet dus niet op. De ene mees neigt naar vroeger leggen dan de andere en kuikens kunnen die voorkeur erven. Zo kunnen mezen steeds vroeger gaan leggen, maar volgens Gienapp zal de koolmees er in de komende honderd jaar waarschijnlijk niet in slagen het verschuivende seizoen bij te benen. Het is de vraag of de populatie van één onzer meest algemene tuinvogels meer dan honderd jaar voedselgebrek door weet te komen.

Ontdekking Vogellijm – *Viscum album*

Halverwege februari werd mij via de e-mail een vraag gesteld over het voorkomen van Vogellijm in de Provincie Groningen. Want, er was een exemplaar gevonden in de nabijheid van Leek. Een aantal lezers zal van dit feit op de hoogte zijn omdat ik alle digitaal bereikbare leden de vraag stelde of zij vindplaatsen in onze provincie kenden. Op een enkel bewust geënt exemplaar na; neen dus.

Jarenlang bevond zich een exemplaar in een hoge populier nabij Hoogezand langs de snelweg. Dit was het enige na 1950 in Groningen waargenomen exemplaar. Verbreding van de A7 betekende tevens het einde van deze boom. Vóór 1950 is de Vogellijm twee maal waargenomen in de Provincie Groningen.

In het wild kwam Vogellijm dus tot heden niet meer voor in onze Provincie.

Dat de Vogellijm een bijzondere eend in de Nederlandse bijt is blijkt al uit het feit dat de Vogellijmfamilie uit 1.300, meest tropische, soorten bestaat. Daarvan dringen er vier in Europa door en maar één in zuidelijk Nederland.

Ze horen eigenlijk thuis in de wat warmere zuidelijke landen. Afgelopen zomer zag ik aan de Bretonse kust nog enkele zwaar met Vogellijm begroeide populieren. Ook in Limburg zijn ze soms nog massaal te vinden in de kruinen van hoge populieren en in (hoogstam)appelbomen.

Een enkel exemplaar komt nog voor op appelbomen in de Betuwe, noordelijker komen ze eigenlijk in ons land niet meer voor.

Door de matigende invloed van de golfstroom zijn ze ook langs de Deense kust nog wel eens te vinden. Het is een plant die namelijk niet van al te grote koude houdt, daarbij is het een liefhebber van kalkhoudende bodems. In Limburg heb je het kalkhoudende krijt en löss, langs de kusten is vaak nog kalk van schelpen aanwezig.

Vogellijm (*Viscum album*) wordt ook wel Maretak of Mistel (Eng. Mistletoe) genoemd. Het is een in de vorm van een altijdgroene dwergheester groeiende halfparasiet.

Het wortelstelsel groeit met lange zuigwortels in de bast van de gastheer. Meestal zijn dit populieren of appelbomen, soms ook de Witte Acacia (*Robinia*) of de Eenstijlige meidoorn.

Het is een tweehuizige plant, dat wil zeggen dat er zowel mannelijke als vrouwelijke planten bestaan. Alleen de vrouwelijke exemplaren dragen witte bessen die pas laat in het jaar rijp worden. De vruchten bestaan uit één of meerder pitten (steenvrucht) omgeven door de witte bes die uit taai, slijmerig vruchtvlees bestaat.

Verspreiding gebeurt via vogels, meestal lijsters. De vogel kan de vrucht in zijn geheel opeten, waarna de kern zonder verlies aan kiemkracht het darmkanaal passeert en met de uitwerpselen eventueel op een tak terechtkomt. Een andere mogelijkheid is dat de vogel het vruchtvlees van de kern pikt en met zijn snavel de kern aan een tak afstrijkt waarop deze met het restant van het kleverige ‘vlees’ blijft vastplakken.

Deze manier wordt ook door particulieren gebruikt die bewust de maretak op een boom proberen te enten.

Het exemplaar waarover ik nu schrijf is gevonden door dhr. Willem Venema. Hij is al dertig jaar hovenier en zag dan ook direct dat het iets bijzonders betrof. De plant is gevonden op het bedrijfsterrein van Boomkwekerij &

Hoveniersbedrijf Westerkwartier aan de Halbe Wiersemaweg In Niebert. De gastheer is een jonge appelboom, waarbij de Maretak al direct op de onderste takvork op ca. 40 centimeter hoogte zit.

De eigenaar van de kwekerij vindt het niet bezwaarlijk als we eens met een groepje geïnteresseerden komen kijken, maar hij wil het wel graag vooraf even weten. Wellicht valt het in de toekomst te combineren met een bezoekje aan het bedrijf van J. Woltema, die naast een tweetal geënte Maretakken over nog veel meer bijzondere planten in zijn tuin beschikt.

Of dit exemplaar een blijver is zal de toekomst nog moeten uitwijzen. Het blijft een raadsel hoe de plant hier terecht is gekomen.

Verspreiding door vogels zou kunnen, ware het niet dat er geen besdragende planten in de buurt aanwezig zijn. De enige twee exemplaren in de directe nabijheid (binnen 1000 meter) zijn een tweetal geënte exemplaren op appelbomen bij dhr. J. Woltema, fruitkweker en pomoloog in Niebert. Deze hebben echter nog nooit gebloeid en onbekend is dus ook of het hier om mannelijke of vrouwelijke exemplaren gaat.

Een andere optie is wellicht een na Kerstmis weggegooide kerstkrans met daarin Maretak verwerkt. Als daar bij toeval een bes in heeft gezeten, als deze bes bij toeval door een lijster is opgepeuzeld, als deze lijster bij toeval juist op die takvork van die appelboom zijn snavel heeft schoongemaakt, als bij toeval juist op die plek het zaadje heeft willen kiemen, enz. enz. U snapt het al, het zou kunnen, maar het blijft gissen.

Herman de Meijer

ACTIVITEITEN

Van mei tot en met december 2006

Libellencursus: 3, 17 en 31 mei

Binnen de IVN-afdeling Grootegast e.o. is al enige tijd sprake van het organiseren van een libellencursus. Dit gaat er nu echt van komen en deze cursus staat ook open voor onze eigen leden. Bas van de Wetering, voorzitter van de Vlinder- en Libellenwerkgroep 'Stad en Ommeland' (VLWGro) gaat de cursus verzorgen. Deze cursus bestaat uit drie theorieavonden en excursies. De data voor de theorieavonden (steeds woensdag) zijn vastgesteld op 3, 17 en 31 mei. De excursie zijn op 27 mei en 5 augustus. De aanwezigheid van libellen is weersafhankelijk, dus in overleg kan van deze data worden afgeweken. De kosten per deelnemer zijn € 20,00. Voor deelname aan de cursus dient u zich vòòr 15 april aan te melden. Dit kan middels e-mail: vlinderwerkgroep.grootegast@wxs.nl maar ook telefonisch bij Astrid Landsaat (0594-613921). Meer informatie vindt u op de website: <http://home.planet.nl/~lansa001/>

Borkener Paradies, 14 mei

Voor het eerste eens een excursie over de grens. Het Borkener Paradies ligt vlak over de Duitse grens bij Emmen, bij de stad Meppen. Het is een vrij klein reservaat met een rivierduinenlandschap gelegen in een meander van de rivier de Ems. Het terrein wordt al eeuwen met runderen en paarden begraasd en biedt een afwisseling van open grasland, stuifduinen, struwelen en stukken gesloten eikenbos. Het vormt daarmee één van de weinige bewaarde voorbeelden van een bosweide ofwel Hudewald (zie artikel in vorige Wielewaal over Hasbrucher Urwald). De in open omgeving opgegroeide eiken hebben korte stammen, brede kronen en grillige vormen.

-Zondag 14 mei. Gezinsleden mogen mee.

Vertrek 10.30 h. vanaf parkeerplaats voor InformatieCentrum Nienoord.

We gaan carpoolen !!

Aanmelden vooraf tot uiterlijk 8 mei bij het secretariaat.

Duur gehele verdere dag.

Informatieavond Provinciale Natuurgidsencursus, 18 mei

Direct na de zomervakantie gaat er weer een natuurgidsencursus van start. Afdeling Groningen-Haren is initiatiefnemer en biedt ondersteuning. De cursus wordt provinciebreed aangeboden. Cursisten kunnen zich pas definitief aanmelden na het bijwonen van de informatieavond op 18 mei, of -bij verhindering- na een intakegesprek.

- Donderdagavond 18 mei

19.30 uur, AOC-Terra, Hereweg 99 in Groningen.

Voldoende P-gelegenheid aanwezig.

Weidevogels rondom het Leekstermeer, 25 mei

Dit jaar geen dauwtrappen meer met Hemelvaart, de animo is al een aantal jaren te gering

In 2004 fietsten we op Hemelvaartsdag om het Leekstermeer waarbij schrijver dezes voor het eerst baltsende kemphanen zag.

Opnieuw gaan we al fietsend met elkaar de weidevogels rondom het Leekstermeer eens nader bekijken, op zoek naar buitende en juichende kieviten, op een paal roepende grutto's, tjuu-duu waarschuwendende tureluurs en onophoudelijk tierelierende veldleeuweriken. Wie weet zien we ook hazen reeën en ooivaars.

-Donderdag 25 mei (Hemelvaart)

Fietsexcursie, denk aan uw verrekijker.'

Vertrek 13.00 h. vanaf

Parkeerplaats voor

InformatieCentrum Nienoord.

Duur 2 tot 3 uur.

Grutto

Nachtvlinderavond, 26 mei

Dit jaar organiseren we in samenwerking met de Vlinder en Libellenwerkgroep 'Stad en Ommeland' Groningen (VLWGro) een nachtvlinderavond op het terrein van 'De Zijlen' in Tolbert. Met sterke lampen en witte lakens worden dan nachtvlinders gelokt, bekeken en gedetermineerd. De zon gaat deze dag om 21.43 uur onder. Vanaf 21.30 zullen de deskundigen van de VLWGro een en ander opzetten, vanaf 22.00 uur is ook het publiek welkom.

-Vrijdagavond 26 mei, aanvang ca. 22.00 tot ongeveer middernacht.

-Plaats: Stichting 'de Zijlen', locatie Sintmaheerdt, Spant 1, Tolbert, nabij de vlindertuin.

Veldexcursie libellen / vlinders, 27 mei

Deze dag trekken we het veld in om libellen te zien. De Oude Riet ten noorden van de A7 is zo'n gebied, vochtig, bloemrijk en divers, waar we verschillende in mei vliegende libellen kunnen aantreffen. Hoewel deze excursie gericht is op libellen zullen we de vlinders die we tegenkomen eveneens meenemen in onze uitleg.

-Zaterdag 27 mei, 14.00 – ca. 16.00 uur

-Plaats: Oude Riet, bereikbaar via de Lietsweg vanuit Nuis.

Landelijke 1001-soortendag (SBB), 27-28 mei

-Zaterdag 27 / Zondag 28 mei, 15.00 - 15.00

-Plaats; bij alle informatiecentra van Staatsbosbeheer

Natuurwandeling Sintmaheerdt, 7 juni

Het is alweer twee jaar geleden dat we voor het laatst een avondwandeling organiseerden op het terrein van zorginstelling 'De Zijlen'. De vorige keer hadden bewoners van deze zorginstelling een actieve rol in het gidswerk, ook deze keer zullen zij erbij worden betrokken.

De aandacht gaat in het bijzonder uit naar de bloeiende flora op dit terrein. De orchideeën en de grote ratelaar staan in deze periode in volle bloei.

-Woensdag 7 juni, 19.00 h.

Plaats: grote parkeerplaats aan 't Spant 1 te Tolbert.

Provinciale IVN-dag in Noord Groningen, 17 juni

Programma provinciale IVN-dag 2006 op hoofdlijnen:

- Ontvangst met koffie en koek in de Menkemaborg
- Een korte inleiding van de voorzitter van Noord-Groningen.
- Daarna een korte lezing over de Menkemaborg + tuin door een van de medewerkers van de borg.
- Hierna kan men de borg en de tuin bezichtigen.
- Dan stapt iedereen (die dat wil) op de fiets en dan rijdt men naar het wad voor een wad/kweldertocht.
- Afsluiting met een hapje en een drankje in Rottum.
- Op eigen gelegenheid terug naar Uithuizen

Ieder Gronings IVN-lid ontvangt persoonlijk een uitnodiging, aanvang 10.00 uur.

Aanmelding mogelijk tot uiterlijk 10 juni.

Vaarexcursie Naardermeer, 24 juni *(Alleen voor leden)*

Op zaterdag 24 juni gaan we op bezoek in het Naardermeer. Vanaf 10.00 tot 13.00 uur kunnen we onder begeleiding van een van de beheerders met een boot o.a. naar de aalscholverkolonie, de zgn. 'Tol-Groepsexcursie'.

Het Naardermeer staat momenteel volop in de belangstelling door de dreiging van een aan te leggen snelweg door het gebied.

-Zaterdag 24 juni

Opgave vooraf aan het secretariaat doorgeven. (maximaal plaats voor 25 deelnemers!). Er zal worden gecarpoold.

Deze excursie is niet gratis, de prijs is € 7,50 p.p. (excl. vervoerskosten).

Inschrijving vindt plaats op volgorde van aanmelden.

Fietstocht, 9 juli

We hebben deze dag een fietstocht voor u in petto door het Zuidelijk Westerkwartier (en eventueel Noordenveld). De route is nu nog niet uitgestippeld, maar we zullen u ongetwijfeld ook de verschillende landschapstypen die dit gebied rijk is tonen. Bij ieder landschapstype hoort natuurlijk ook een verhaal. De tocht is maximaal 40 km. lang.

-Zondag 9 juli, aanvang 13.00 h.

Vertrek om 13.00 h. vanaf parkeerplaats voor InformatieCentrum Nienoord.

Groene maand; thema “Water in overvloed”, gehele maand september

Waarschijnlijk organiseren ook wij hieromheen een (water)activiteit.
U hoort hier te zijn tijd meer over

Vleermuizen op Nienoord, 16 september

Net als voorgaande jaren wordt er ook dit jaar weer een avond rondom vleermuizen georganiseerd. Onze gast en vleermuiskenner dhr. Jan van Muylwijk zal beginnen met een presentatie over vleermuizen in de filmzaal van het Nienoord InformatieCentrum. Al uw vragen kunt u hier al stellen. Rond 20.30 begint het te schemeren (zon onder om 19.53 uur) en gaan we naar buiten. We hopen u deze avond met behulp van bat-detectoren in direct contact te kunnen brengen met o.a. de rosse vleermuis, de (ruige) dwergvleermuis, de grootoorvleermuis, de watervleermuis en wellicht nog vele andere soorten. Juist ook voor kinderen is deze avond bijzonder interessant. Wij zullen zorgen dat er een sterke schijnwerper aanwezig is, kinderen mogen gerust ook hun eigen zaklamp meenemen.

-Zaterdag 16 september, 19.30 tot ca. 22.00 uur.

Aanvang om 19.30 uur in filmzaal InformatieCentrum Nienoord.

Bezoek bedrijf Jan Woltema in Niebert, 7 oktober

Jan Woltema beoefent het beroep van fruitteler. Hij is pomoloog wat wil zeggen dat hij over een zeer grote kennis van fruit en fruitrassen beschikt. Hij kent onder andere tot op de dag van vandaag oude fruitrassen zodat deze voor het nageslacht bewaard blijven. Tot zeer recent was zijn bedrijf de enige plaats in de Provincie Groningen waar de Mareta te vinden was, hoewel het hier wel om twee geënte exemplaren gaat. Naast fruit biedt zijn tuin een veelheid aan bijzondere planten met in het vroege voorjaar ook veel stinzeplanten.

Kortom, een excursie voor fruitliefhebbers (het is nu rijp) en voor wie eens wat anders wil.

-Zaterdag 7 oktober,
10.00 tot ca. 12.00 uur.

Plaats, 't pad 25 te Niebert

Paddestoelenexcursie, ? oktober

-Plaats, Coendersbos te Nuis.

-Datum en tijd nog niet bekend.

Landelijke natuurwerkdag, 4 november

Voor de 6^e maal vindt dit jaar de natuurwerkdag plaats. Vorig jaar hebben 6.000 volwassenen en 3.000 kinderen gewerkt in natuur en landschap. Er is geplagd op blauwgraslanden; opslag verwijderd van heideterreinen en veengebieden en er zijn lanen opgesnoeid. Ook zijn er broeihopen gemaakt voor slangen; zwerfvuil opgeruimd uit natuurgebieden, vennetjes schoongemaakt, sloten gedregd en kikkerpoelen opgeschoond.

Kortom, er is heel veel werk verricht waarmee de natuur erg geholpen is!

Ook dit jaar zal er op veel plaatsen in het land worden gewerkt. Informatie vergaren of jezelf opgeven kan via www.natuurwerkdag.nl

De kans bestaat dat we ook als afdeling een klus gaan klaren, er ligt een verzoek hieromtrent bij het bestuur op tafel. Indien dit project doorgaat, dan hoort u daar uiteraard tijdig over.

-Zaterdag 4 november, 9.00 – 16.00 uur.

Landelijke IVN-dag, Burgers' Zoo, thema: Vernieuwende Inspiratie,

In "Mens en Natuur" kunt u later dit jaar meer over deze dag lezen

-Zaterdag 11 november, gehele dag

Indien er binnen de afdeling voldoende interesse is kunnen we wellicht, al carpoolend, als groep erheen gaan.

Snertwandeling, 27 december

-Woensdag 27 december, 14.00 – 16.00 uur

Meer hierover in de volgende "Wielewaal"

N.B.1: Tenzij anders vermeldt geldt voor alle activiteiten dat deze voor IVN-leden, donateurs en adverteerders gratis zijn. De prijzen voor niet leden zijn vastgesteld op € 2,00 en voor kinderen tot 12 jaar € 1,00. Daar waar auto's worden ingezet zal gecarpoold worden. De vervoerskosten worden hoofdelijk omgeslagen.

N.B.2: Bij onze activiteiten zijn honden, ook aangelijnd, i.v.m. eventuele verstoring van vogels en wild niet welkom.

Natuurgidsencursus Groningen 2006-2008

In het najaar van 2006 start er weer een IVN Natuurgidsencursus, dit keer georganiseerd door de IVN afdeling Groningen-Haren i.s.m. het IVN Consulentenschap Groningen. De docenten zijn ervaren opleiders op het gebied van natuur, milieu, landschap en educatie.

De cursus wordt provinciebreed aangeboden!

- 18 mei - informatieavond - 18 mei - informatieavond - 18 mei -

Wat doet een IVN Natuurgids?

Na afronding van de cursus hebben de deelnemers voldoende kennis en ervaring opgedaan om zelfstandig aan de slag te gaan met natuur- en milieueducatie. Een greep uit het activiteitenaanbod van IVN Natuurgidsen: fiets- en wandelexcursies, tentoonstellingen, jeugd- en jongerenactiviteiten in de natuur, lezingen, presentaties en ondersteuning van scholen bij natuureducatieve projecten.

Over het IVN

De doelstelling van het 'IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie' is bij te dragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap. Het IVN streeft ernaar om in haar geledingen een goed kader te hebben voor doeltreffende natuur- en milieueducatie. Door middel van de Natuurgidsencursus wil het IVN dit kader opleiden. De IVN-Natuurgidsencursus is een cursus door en voor vrijwilligers.

Over de cursus

De natuurgidsencursus biedt een afwisseling van theorie, excursies en praktijk. De cursus start in september 2006 en wordt afgerond in het voorjaar van 2008. De theorielessen worden gegeven op donderdagavond op een centrale locatie in Groningen. De praktijklessen en excursies zijn op zaterdag. Cursisten die de cursus met goed gevolg hebben doorlopen, ontvangen het erkende diploma IVN-Natuurgids.

Cursusblok 1. Kennismaking en oriëntatie (2 bijeenkomsten)

Cursusblok 3. Bodem, flora en fauna (8 bijeenkomsten)

Cursusblok 5. Landschap (9 bijeenkomsten)

Cursusblok 7. Educatie in praktijk (7 bijeenkomsten, verspreid over 14 weken)

Excursies Verspreid over de cursus (ca 10)

Excursies Verspreid over de cursus (ca 10)

De IVN-Natuurgidsencursus is gericht op de IVN-praktijk, daarom is het geen cursus waarin u alles verteld wordt. Het zelf ontdekken van bijvoorbeeld de natuur of van uw eigen leerstijl, is een belangrijke vorm van werken. Naast de geplande cursusbijeenkomsten wordt van u zelfwerkzaamheid gevraagd. Daartoe krijgt u opdrachten mee naar huis. Dat kan bijvoorbeeld bestaan uit het voorbereiden van een 5-min-praatje, het opzoeken in boeken en op internet van veldbiologische informatie of het zelfstandig inventariseren van planten. De huiswerkopdrachten worden soms individueel en soms in een groepje uitgevoerd. De laatste opdracht is het ontwikkelen van een educatief werkstuk. De cursus eindigt met het presenteren van de educatieve werkstukken door de cursisten.

De toelatingscriteria voor de IVN-Natuurgidsencursus zijn:

- * De cursist wil zich inzetten voor NME-activiteiten in IVN-verband
- * De cursist heeft enige veldbiologische kennis of is bereid een extra inspanning te leveren om deze kennis tijdens en naast de cursus te verwerven
- * De cursist is of op de informatieavond geweest op 18 mei 2006 of heeft een intakegesprek gehad met één van de cursusteamleden
- * De cursist is bij definitieve aanmelding lid van het IVN

Informatieavond - Intakegesprek

Op donderdag 18 mei van 19.30-21.30 uur wordt een informatieavond gehouden over de cursus in AOC-Terra, Hereweg 99 te Groningen. U krijgt dan informatie over de locatie, het lesrooster, de kosten, de tijdsinvestering, het eindwerkstuk en kunt kennismaken met het cursusteam. Mensen die geïnteresseerd zijn in de cursus worden verzocht naar deze avond te komen. Met bijgaand aanmeldingsformulier kunt u zich aanmelden voor deze informatieavond. Indien u verhinderd bent kunt u dat ook aangeven. Er wordt dan een afspraak met u gemaakt voor een intake-gesprek.

Contact

Hoofddocent: Ernst Flentge, 050-5349131 of e.w.flentge@freeler.nl

Cursusbegeleider: Marian Cuypers, 050-3015329 of tasecuyp@wxs.nl

Cursusbegeleider: Herman de Heer, 0594-505184 of h.g.deheer@zonnet.nl

Cursusondersteuning: Marit Stokkentreeff, vrijwilligersconsulent, IVN Consulentschap Groningen, 050-3135933 of m.stokkentreeff@ivn.nl

Gelieve het aanmeldingsformulier (volgende pagina) te sturen aan:

IVN Consulentschap Groningen

Tav Marit Stokkentreeff

Postbus 1020

9701 BA Groningen

050-3135933

De gevraagde gegevens mogen ook gemaild worden aan m.stokkentreeff@ivn.nl

AANMELDINGSFORMULIER INFORMATIEAVOND OF INTAKEGESPREK NATUURGIDSENCURSUS GRONINGEN 2006-2008

- ☐ Ik kom naar de informatieavond op 18 mei a.s. in AOC-Terra te Groningen
- ☐ Ik kom niet naar informatieavond maar wil graag een afspraak maken voor een intakegesprek

Mijn gegevens zijn:

Naam	
Adres	
PC+WP	
Tel	
E-mail	
Organisatie	
Gevolgte opleiding(en) en cursussen (voor zover relevant)	

IVN-expositie in Nienoord InformatieCentrum

Was u recent nog in het Nienoord InformatieCentrum? En zag u daar toen ook de fraaie mini-expositie over kraaiachtigen? Deze expositie loopt in de maanden april en mei en is opgezet door een tweetal (inmiddels drietal) actieve IVN-leden.

Of viel uw oog wellicht op de fraaie houtsculpturen in de wandkast, gemaakt door ons lid dhr. Geert Boerema.

Het Nienoord InformatieCentrum geeft onze afdeling de mogelijkheid om met een kleine educatieve stand de natuur, maar ook onszelf te promoten. Het zal duidelijk zijn dat het inrichten van een expositie, ook al is deze niet zo groot, wél een groot beroep doet op creativiteit en tijd van deze IVN-leden. Het bestuur, maar zeker ook de dames zelf, willen deze activiteit graag continueren. Om nu te voorkomen dat hun vrijwel onuitputtelijke creativiteit vroeg of laat opdroogt vragen we u om mee te denken over eventueel via een kleine tentoonstelling aan te bieden onderwerpen. Het liefst doen we dat aan de hand van een thema dat dan uitgewerkt kan worden. Nog veel mooier zou zijn indien u ook bereid bent mee te denken en te werken aan de uitwerking van een dergelijk thema. Via de secretaris kunt u altijd in contact treden met deze dames, eventueel kunt u ook een berichtje voor hen achterlaten in de stand zelf.

Mogen wij en zij op u rekenen?

Bijgaande foto's geven u een idee van hoe het er nu uitziet.

De Weerribben, “www weer, wied en water. nl”

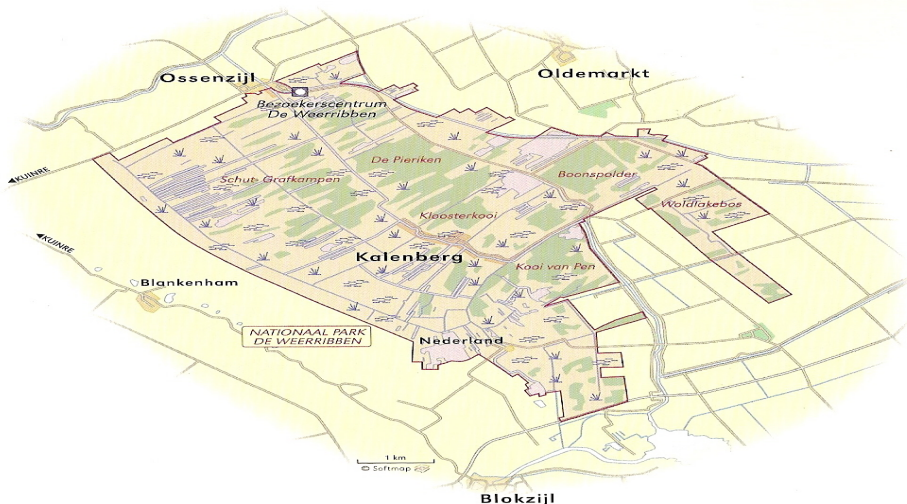
(.nl: ten Zuiden van de Weerribben ligt het plaatsje Nederland)

Het gebied van de Weerribben behoort tot één van de 20 Nationale parken van Nederland en wordt beheerd door SBB. Het landschap is ontstaan door turfstekers, die veen uitbaggerden uit de langgerekte sloten (de weren) en te drogen legden op smalle stroken land (de ribben). Na 1920 was de turfwinning niet meer rendabel en schakelden veel mensen over op de rietteelt. De vele molentjes, Tjaskers, maalden het water de rietvelden in, omdat riet nu eenmaal graag natte voeten heeft. Het riet is in het voorjaar een goede schuilplek voor vogels, daarom wordt het meeste riet in de winter gesneden.

Ook de Wieden liggen op fietsafstand, met de eerste aankoop in 1934 van de eendenkooi, de Bakkerskooi, door Natuurmonumenten. Een uitstapje naar het bekende Giethoorn behoort tot de mogelijkheid.

Bijzonder in deze gebieden zijn de otters, met in 2004 de eerste jongen, de purperreiger en roerdomp, maar ook de insectenwereld van vuurvlieder, schrijvertje of gerande oeverspin.

IVN-gidsen, gidsen van SSB of Natuurmonumenten en gidsen van IVN-Zomerweek zelf nemen ons mee door dit waterrijke gebied.

Ongeveer 6 km ten ZW van Steenwijk vinden we, aan de noordzijde van het Steenwijkerdiep, een pleisterplaats Vakantiecentrum “de Twin”, twee km ten NO van Scheerwolde en gelegen tussen de Weerribben en de Wieden.

Het Steenwijkerdiep werd rond 1630 gegraven om via Blokzijl een goede scheepvaartverbinding met de Zuiderzee te verkrijgen.

“De Twin” dankt zijn naam aan twee dicht bij elkaar gelegen arbeiderskampen, van waaruit in de jaren dertig (1930) het omliggende gebied werd ontgonnen. In de jaren vijftig zijn ze gebruikt als opvangkamp voor Molukkers “Beenderribben” genoemd; dat waren woelige tijden. Van de oorspronkelijke barakken is gelukkig nog een deel overgebleven, waarin wij deze zomer verblijven. De Weerribben en de Wieden liggen op 10 km fietsafstand.

NatuurNetwerk

Voor het derde jaar besteden we aandacht aan het landelijk IVN-thema NatuurNetwerk, nu met speciale aandacht voor water. We volgen de verbindingswegen over het water, maar ook over de landweggetjes per fiets. Genieten van het insectenleven of bekijken bloeiende bermen.

’s Ochtends gaan we vogels kijken of strekken onze benen, ‘s avonds kijken we naar de hemel met vallende sterren of maken muziek.

Maar ook gaan we een dag aan de slag in de natuur, we helpen SBB, de beheerder van Nationaal Park de Weerribben.

dinsdag, donderdag en vrijdag gestalte krijgt. Woensdag is een dag om zelf in te vullen.

Zaterdag 12 augustus is het uiterlijk om 11.00 uur weer tijd om te vertrekken. Soms is er ook 's avonds een activiteit, maar natuurlijk is er ook gelegenheid om te kletsen, muziek te maken, te sporten. En wat denk je van een sfeervol kampvuur?

Accommodatie

De Twin biedt 60 slaappleatsen van 4-6 personen per vertrek (2 slaapkamers, met zitkamertje, douche en toilet). Daarnaast is er voor kampeerliefhebbers een zeer beperkte ruimte tussen de “barakken” om ca. 5 2-pers. tentjes neer te zetten.

Keuken

Het keukenteam verzorgt elke dag het ontbijt en een warme maaltijd. Tijdens het ontbijt maakt iedereen zijn of haar lunchpakket. Bij goed weer eten we natuurlijk buiten. De bar staat tot je beschikking wanneer je aan het einde van de middag of avond (voor eigen rekening) een consumptie wilt gebruiken. Wij verwachten tevens dat iedereen bij toerbeurt zijn of haar steentje bijdraagt aan het corvee.

Deelnamekosten

Volwassenen en jongeren vanaf 14 jaar € 235,-

Kinderen van 4 à 5 t/m 13 jaar € 155,-

Bij de prijs is inbegrepen: overnachting, maaltijden, koffie, thee, deelname aan het activiteitenprogramma en aanvullende WA-verzekering. Voor de kinderen natuurlijk ook limonade en begeleiding gedurende het programma.

Niet inbegrepen zijn de reiskosten naar de Twin.

Fiets

Voor de activiteiten in de zomerweek maken we zoveel mogelijk gebruik van fiets of 'benenwagen'. Wij gaan er vanuit dat je tijdens de week beschikt over een fiets. Je kunt je eigen fiets meenemen, of op het aanmeldingsformulier aangeven dat je een fiets wilt (laten) huren. Prijsindicatie huurfiets: € 25 à 30,- voor de hele week.

Overige informatie

Kijk op www.ivnzomerweek.nl voor meer informatie over de IVN-zomerweek.

Voor wie?

De IVN-zomerweek is bedoeld voor mensen met interesse in natuur- en cultuurhistorie. Samen of single; jong en (vitaal) oud; sportieve fietsers en wandelaars. Voor iedereen vanaf 4/5 jaar, die het leuk vindt om een aantal dagen actief met natuur en milieu en met cultuurhistorie bezig te zijn. Een IVN-lidmaatschap is niet noodzakelijk.

Programma voor volwassenen

Voor de IVN-zomerweek wordt een activiteitenprogramma samengesteld dat gebaseerd is op het ontdekken en onderzoeken van het waterrijk gebied. We worden hierbij begeleid door lokaal bekende mensen. Dagelijks kan iedereen kiezen uit diverse activiteiten. Kernwoorden zijn: **actief bezig zijn in en mét de natuur**, variatie, wandelen en fietsen, samen doen, beleven, kijken en onderzoeken.

De plaatselijke IVN-afdelingen en andere deskundigen werken mee aan het programma van deze IVN-zomerweek. Natuurlijk is er buiten het programma ruimte voor creativiteit, ontmoetingen met mensen uit de omgeving en muziek. Op donderdag is de natuurbeheerdag en we sluiten af met het *vrijdagavond-theater!*

Programma voor de jeugd

De jeugd van 4 / 5 - 13 jaar wordt bij voldoende aanmeldingen in verschillende leeftijdsgroepen ingedeeld. De tieners vanaf 14 jaar kunnen kiezen tussen onderdelen van het jeugdprogramma en het programma voor volwassenen.

De Weerribben biedt veel mogelijkheden voor **een actief jeugdprogramma**. Wat dacht je van varen met een fluisterboot, peddelen als Amazone-indiaan, en struinen door de jungle, natuurschatten zoeken, proefjes doen, speurtochten uitzetten, knutselen met natuurmateriaal en het waterleven ontdekken?

De jeugdgroepen hebben vaste begeleiders.

Kort weekoverzicht (concept)

Zaterdag 5 augustus: Iedereen is vanaf 16.00 uur welkom bij de Twin. Na inschrijving is er gelegenheid om je te installeren. Rond 17.30 uur is er een soepmaaltijd. 's Avonds maken we op een speelse manier kennis met elkaar.

Zondag 6 augustus: verkenning van de omgeving per fiets. 's Avonds een lezing over de Weerribben. Je hoort meer over het programma dat op maandag,

Aanmelden

Het aanmeldingsformulier is van de website te downloaden of aan te vragen bij: Wil de Jong, Meidoorn 25, 6226 WE Maastricht. Tel: 043-3624602 / e-mail: wmc.jong@hccnet.nl.

Midden juli krijg je een programmaboekje met alle benodigde informatie toegezonden.

IVN-zomerweek 2006
van 5 – 12 augustus
Vakantieverblijf de Twin
te Scheerwolde

De Weerribben

Weer, wiede en water . nl

AGENDA samenvatting

Woensdag 3, 17 en 31 mei

Libellencursus

Zondag 14 mei 2006, vertrek 10.30 uur

Borkener Paradies

Donderdag 18 mei, 19.30 uur

Informatieavond natuurgidsencursus

Donderdag 25 mei, vertrek 13.00 uur

Weidevogels rondom het Leekstermeer

Vrijdag 26 mei, 22.00 - middernacht

nachtvlinderavond

Zaterdag 27 mei, 14.00 - 16.00 uur

Veldexcursie libellen / vlinders bij Oude Riet

Zaterdag 27 / Zondag 28 mei, 15.00 - 15.00 uur

1001-soortendag (SBB)

Woensdag 7 juni, 19.00 - 21.00 uur

Natuurwandeling Sintmaheerdt

Zaterdag 17 juni, 10.00 - 16.00 uur

Provinciale IVN-dag in Noord Groningen

Zaterdag 24 juni, vertrek 7,45 uur

Vaarexcursie in Naardermeer (*alleen voor leden*)

Zondag 9 juli, vertrek 13.00 uur

Fietstocht van maximaal 40 km.

Gehele maand september,

Groene maand, thema "Water in Overvloed"

Zaterdag 16 september, 19.30 - 22.00 uur

Vleermuizen op Nienoord

Zaterdag 7 oktober, 10.00 - 12.00 uur

Bezoek aan pomoloog Jan Woltema

Zaterdag ... oktober, tijd nog niet bekend

Paddestoelen bij Coendersborg

Zaterdag 4 november, 9.00 - 16.00 uur

Landelijke Natuurwerkdag

Zaterdag 11 november, gehele dag

Landelijke IVN-dag in Burger's Zoo

Woensdag 27 december, 14.00 - 16.00 uur

Snertwandeling

N.B.: Let u bovendien op onze aankondigingen in de regionale bladen,
of kijk op onze site,
i.v.m. nadere informatie, aanvullingen of wijzigingen !

Niet leden betalen voor de activiteiten € 2,00 en kinderen tot 12 jaar € 1,00.
Voor leden, donateurs en adverteerders zijn de activiteiten (tenzij anders
vermeld) gratis toegankelijk.

Daar waar auto's worden ingezet zal gecarpoold worden. De vervoerskosten
worden hoofdelijk omgeslagen.

Een oude eik in het Borkener Paradies